

SPOLUPRÁCE NATO A EU

Jak probíhá spolupráce Severoatlantické aliance a Evropské unie

Sdílené bezpečnostní prostředí a z něj plynoucí hrozby spolu se společnými hodnotami a zájmy vedou Severoatlantickou alianci a Evropskou unii ke spolupráci v oblasti obrany a bezpečnosti. Spolupráce probíhá na každodenní bázi a je založena na principech otevřenosti, transparentnosti a vzájemnosti. Každá organizace si přitom ponechává svobodu autonomního rozhodování. K propojenosti EU a NATO také přispívá 22 států, které jsou v současnosti členy obou organizací.

Rámec a oblasti spolupráce NATO a EU

Strategické partnerství NATO a EU se datuje od roku 2002, kdy byla vydána společná deklarace o Evropské bezpečnostní a obranné politice. V roce 2003 následovalo uzavření dohod Berlín Plus, které umožňují operacím EU využívat některé, především plánovací, schopnosti NATO. Na jejich základě mohou také státy NATO podporovat operace EU, kde Aliance není přímo zapojena.

Důležitým milníkem ve vztazích NATO-EU byl varšavský summit NATO v červenci 2016 (více viz. Factbox č 2/2016). Na něm byla podepsána společná deklarace, která stanovuje 7 klíčových oblastí spolupráce:

- 1) boj proti hybridním hrozbám
- 2) operační spolupráce na moři a v otázkách migrace
- 3) koordinace v oblasti kybernetické bezpečnosti a obrany
- 4) vývoj interoperabilních obranných schopností
- 5) posilování obranného průmyslu a výzkumu
- 6) posílení koordinace cvičení
- 7) budování obranných a bezpečnostních schopností partnerů na východě a na jihu

Tyto oblasti byly rozšířeny na schůzi ministrů zahraničí NATO v prosinci 2016 o další tři:

- 8) vojenská mobilita
- 9) sdílení informací v rámci boje proti terorismu a posílení podpory partnerským zemím
- 10) podpora role žen v oblasti míru a bezpečnosti

Spolupráce v uvedených oblastech je prováděna pomocí 74 konkrétních opatření. Jejich úspěšnost je pravidelně hodnocena v takzvaných Zprávách o pokroku. Druhá společná deklarace, která byla podepsána na summitu v Bruselu v červenci 2018, opatření potvrdila a požaduje jejich rychlou implementaci.

Spolupráce v operacích

Personál NATO a EU společně působí v mnoha oblastech světa v rámci misí a operací. V případě Makedonie nahradila končící operaci NATO Allied Harmony první vojenská operace EU Concordia. Také operace Evropské unie Althea v Bosně a Hercegovině přímo navázala na operaci NATO SFOR, přičemž mezi těmito operacemi se vystřídal jen 20 % vojáků. Vojenský personál operace EU v Bosně a Hercegovině využívá k řízení mise velitelství NATO SHAPE. V Kosovu působí vojenská mise NATO KFOR po boku s misí EULEX zaměřenou na podporu právního státu. V Afghánistánu působily jednotky NATO v rámci misí ISAF a Resolute Support s policejní misí EUPOL až do jejího ukončení v roce 2016. Obě organizace spolupracují i v rámci

“Spolupracujeme v oblastech, jako je kybernetická, hybridní a námořní oblast, a také při cvičeních. Právě teď cvičíme bok po boku, takže velmi vítám, že NATO a EU jsou schopny spolupracovat více než kdykoli předtím.”

Jens Stoltenberg, před setkáním ministrů zahraničí EU, 20. listopadu 2018.

námořních misí ve Středozezemním moři, kde působí operace NATO Sea Guardian a EU Sophia, zaměřené na řešení migrační krize. EU a NATO spolupracovaly na moři i v boji proti pirátství v okolí Somálska v rámci misí Ocean Shield a Atalanta.

Spolupráce institucí

Mezi představiteli NATO a EU probíhají politické konzultace, které se týkají zejména postupu v sousedních oblastech, jako je Ukrajina, Balkán, Blízký východ či Severní Afrika. Zástupci se navzájem navštěvují a jednají spolu na všech úrovních. Tím je zajištěna výměna důležitých informací mezi oběma institucemi. Personál NATO působí ve Vojenském štábu EU a unijní představitelé jsou zastoupeni v podobě stálé plánovací buňky při Velitelství spojeneckých sil NATO v Evropě. Spolupráce funguje také v kybernetickém prostoru, kde se zástupci EU a NATO účastní společných cvičení.

Oblast	Mise NATO	Mise EU
Makedonie	Allied Harmony (2002-2003)	EUFOR Concordia (2003)
Bosna a Hercegovina	SFOR II (1998-2004)	EUFOR Althea (2004-nyní)
Kosovo	KFOR (1999-nyní)	EULEX Kosovo (2008-nyní)
Afghánistán	ISAF (2003-2014), Resolute Support (2015-nyní)	EUPOL Afghanistan (2007-2016)
Středozezemní moře	Sea Guardian (2016-nyní)	EUNAVFOR MED Sophia (2015-nyní)
Adenský záliv/ Somálsko	Ocean Shield (2009-2016)	EUNAVFOR SOMALIA Atalanta (2008-nyní)

Význam obranných iniciativ EU pro NATO

Existuje debata o výhodnosti spolupráce NATO s EU v obranných záležitostech. Zastánci spolupráce argumentují, že posílení obranných kapacit členských států EU vede automaticky k posílení obranyschopnosti NATO. EU má navíc mechanismy, jako je iniciativa PESCO, pod níž spadá například projekt vojenský Schengen, který může zlepšit vojenskou mobilitu NATO. Odpůrci spolupráce naopak tvrdí, že zvyšování obranných kapacit EU (směřující až ke vzniku samostatné evropské armády) vede k oslabení transatlantické vazby a tím celého NATO. Mezi představiteli EU i NATO panuje shoda, že je třeba si rozdělit pole působnosti tak, aby se jejich aktivity se navzájem doplňovaly.

Paralelní a koordinované cvičení NATO

NATO a Evropská unie pořádají paralelní cvičení, na kterých cvičí koordinaci reakcí na krize v případě hybridního útoku. V listopadu 2018 proběhlo druhé společné cvičení s názvem PACE 18.

Bibliografie a zdroje k tématu:

- » NATO (2018). Relations with the European Union. (https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49217.htm).
- » NATO (2016). Joint declaration by the President of the European Council, the President of the European Commission, and the Secretary General of the North Atlantic Treaty Organization. (https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_133163.htm?selectedLocale=en).
- » Rada EU (2018). Spolupráce mezi EU a NATO: Rada vítá pokrok při provádění 74 společných opatření. (<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2018/06/08/eu-nato-cooperation-council-welcomes-progress-made-in-the-implementation-of-the-common-74-actions/>).
- » Howorth, Jolyon (2018). Strategic autonomy and EU-NATO cooperation: threat or opportunity for transatlantic defence relations?. *Journal of European Integration*, 40(5), 523-537. (<https://doi.org/10.1080/07036337.2018.1512268>).
- » Petráš, Zdeněk (2014). Jaké jsou předpokládané perspektivy další spolupráce mezi NATO a EU, *Vojenské rozhledy*, 23(55), 22-30. (<https://vojenskerozhledy.cz/kategorie/jake-jsou-predpokladane-perspektivy-dalsi-spoluprace-mezi-nato-a-eu>).
- » Boháček, Petr (2018). Evropa by neměla přistupovat na Trumpovu hru, ale budovat evropský pilíř NATO. [www.natoaktual.cz](http://www.natoaktual.cz/evropa-by-nemela-pristupovat-na-trumpovu-hru-ale-budovat-evropsky-pilir-nato-1x9-/na_analyzy.aspx?c=A180725_103258_na_analyzy_m02). (http://www.natoaktual.cz/evropa-by-nemela-pristupovat-na-trumpovu-hru-ale-budovat-evropsky-pilir-nato-1x9-/na_analyzy.aspx?c=A180725_103258_na_analyzy_m02).
- » TheLocal.de (2018). EU defence efforts musn't hurt transatlantic bond: NATO chief in Berlin. (<https://www.thelocal.de/20181112/eu-defence-efforts-musnt-hurt-transatlantic-bond-nato-chief>).

Pokud budete mít zájem o další informace k tomuto tématu, neváhejte se obrátit na:
Informační centrum o NATO
 Jungmannova 17, 110 00 Praha 1
info@natoaktual.cz
 tel.: 221-506-758